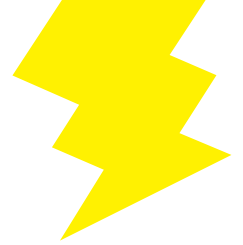

FRÅGOR OCH SVAR

Här hittar du svar på några av de vanligaste argumenten för illegal streaming och nedladdning.

"DE TJÄNAR PENGAR ÄNDÅ"

Kort svar: Nej, det gör de faktiskt inte. Majoriteten av de oberoende studier som genomförts visar att piratkopiering minskar både intäkter och tillväxt i kulturbranschen. Och det är ju rätt logiskt eftersom hela affärsidén är att ta betalt för innehåll. Om innehållet är tillgängligt gratis så kommer färre att betala för sig.

Längre svar: Kreatörer och kulturarbetare har alltid lidit av piratkopiering på olika sätt. I den analoga åldern var det piratvideokassetter, kopior av tryckta böcker, bootlegs av skivor och förfalskade posters/affischer. De hade ofta dålig kvalitet och distribution var begränsad. Men när Internet kom förändrades allt väldigt snabbt och det gick plötsligt att göra perfekta digitala kopior och distribuera dessa i oändlighet. Detta förändrade piratkopieringen för alltid. Det som brukade vara en mindre verksamhet som skedde i lite i skymundan påverkade nu hela konsumentmarknader och hotade under en period helt att ta över. De legala alternativen har många regler att följa och måste ingå avtal med ett stort antal parter för att kunna distribuera sitt material, det är något som de illegala distributörerna inte behöver bry sig om. De illegala aktörerna tar bara allt material de kan få tag på och distribuerar sedan detta helt utan hänsyn till den eller de som skapat materialet. Distributionen sker också oftast helt kostnadsfritt vilket rubbar marknadsförhållandena och gör det väldigt svårt för legala alternativ att konkurrera.

Piratsidorna som tillhandahåller stulet upphovsrättsskyddat material drivs av kriminella som bryter mot en mängd olika lagar och regler. Det kan gälla allt från upphovsrättslagen till krav på omsorg om minderåriga, konsumentinformationskrav och ironiskt nog också regler om privacitet på internet. Den som besöker en piratsida saknar också helt rättigheter som konsument och kan lätt utsättas för virus, spionprogram och identitetsstöld.

I avsaknad av fungerande rättssystem och tekniska skydd mot intrång får filmskapare och andra kreatörer försöka generera intäkter via tilläggstjänster eller olika analoga intäktsströmmar. Det finns några lyckade exempel på detta, men de är långt ifrån normen och är i många fall endast en möjlighet för etablerade och framgångsrika kreatörer.

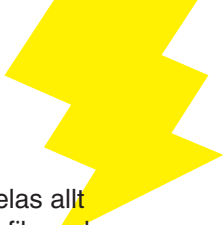
Ett bättre scenario för den digitala ekonomin skulle vara att alla fick betalt för sitt arbete (om publiken gillade det förstås) oavsett eventuella tillhörighet till dominerande aktörer. Denna jämlikhet är hela poängen med upphovsrättsligt skydd och mycket nära den ursprungliga visionen om Internet som något som skulle möjliggöra en mångfald av uttryck.

"DE BÖR UTVECKLA BÄTTRE AFFÄRSMODELLER"

Kort svar: Ja, de borde de. Och de gör de! Men det är bara halva svaret. Piratkopiering händer inte bara eftersom folk inte kan komma åt det innehåll de vill ha, utan också för att de inte vill betala för det. Lagliga alternativ kan fixa det första problemet, men inte den andra.

Längre svar: Lagliga alternativ har svårt att konkurrera med pirattjänster, helt enkelt därför att det som är lagligt också för med sig många skyldigheter – som att följa ägande och upphovsrätten och se till att alla rättighetshavare får betalt för sina insatser. Men de lagliga innehållstjänsterna har också många konkurrenskraftiga fördelar. De är ofta mer tillförlitliga och kan erbjuda bättre leverans.

Hur dessa tjänster ser ut och fungerar är väldigt olika och helt beroende på vilken typ av innehåll de tillhandahåller. Musiktjänster som t.ex. iTunes, Spotify och Soundcloud har lyckats vända musikindus-

trins nedåtgående spiral på ett väldigt bra sätt. TV och datorspel är av naturen digitala och spelas allt oftare på serverdatorer som kan kontrollera att spelet inte är piratkopierat. Och marknaden för film och TV tjänster online har också gått på högvarv de senaste åren.

Men inte allt innehåll är inte likadant: en låt behöver ingen översättning och kan enkelt strömmas. Ett spel är en bit av interaktiv programvara, som fungerar bra med server verifiering, men för film och tv ser det lite annorlunda ut. Filmer ses bäst på en stor skärm. Detta innebär att det inte finns någon enskild perfekt lösning för digital leverans, snarare bör ett antal olika lagliga tjänster uppmontras.

Nya tjänster lider dock också av nya former av piratkopiering. Allt från falska användarnamnen, webbplatser som säljer falska inloggningskoder, hackad användarkonton till illegala intrång, piratservrar och mycket annat. Det finns tyvärr också en enorm innovation inom piratkopieringen. Inte alla av dessa exempel innebära intrång i immaterialrätten. Några involverar hacking brott och andra typer av bedrägerier. Grundidén förblir dock densamma: att komma åt innehåll utan tillstånd eller betalning.

I februari 2013 kraschade servrarna för spelet Battle Dungeon efter att mer än 99% av inloggningsförsöken kom från falska användarkonton, enligt branschpressen. Utvecklaren la då ner spelet och återbetalade alla betalande spelare. Detta är ett tydligt exempel på att nya tjänster tyvärr inte är immuna mot piratkopiering.

"OM DET FINNS DÄR UTE, DET FINNS INGET DE KAN GÖRA ÅT DET"

Kort svar: Sant. När något är digitalt, kan den spridas okontrollerat och mycket snabbt. Detta förklarar varför vissa innehållsskapare fortsätter hålla fast vid analog format. Detta är ett problem som måste lösas och det är teknikföretagen som har nyckeln till lösningen.

Längre svar: Det är fruktansvärt svårt att kontrollera distributionen av data online. Till och med det Amerikanska försvarsdepartementet misslyckades med att stoppa spridningen av stulet material på Wikileaks. Men det finns också många exempel på säkra data i bruk, som t.ex. de uppgifter som lagras av banker. De har utvecklat extremt höga säkerhetskrav med flera olika back-up system. Samtidigt som banksystemen är öppna i den utsträckning att de arbetar med myndigheter och det gränsöverskridande finansiella systemet. Vissa teknikföretag har också lyckas upprätthålla integriteten för sina uppgifter. Googles berömda sökalgoritm och Pay-Per-Click auktioner är t.ex. fortfarande "hemligheter". Harvard professorn Lawrence Lessig skrev att "kod är lag" – på den digitala arenan är datorkoden som en naturlag som avgör vad som är möjligt och vad som inte är det. Utan lösenord kan du t.ex inte komma åt din webmail-konto. Det är inte som analog lag, där det finns en potentiell konsekvens om man nonchalerar det. Det är helt enkelt inte möjligt att göra det. Så för att offlinelagar ska fungera på nätet krävs att lagstiftare och myndigheter ställer krav på teknikföretagen att bidrar till att upprätthålla dem. Ett sådant tillvägagångssätt skulle också lösa problemet med den globala brottsligheten och nationell rätt. Det är ofta svårt att utreda och åtala digitala brott eftersom den eller de som begått brottet kan gömma sig bakom servrar i fjärran länder. Men med deltagande från dem som styr tekniken kan lag och rätt gälla även på nätet.

"DE BORDE SE DET SOM GRATIS REKLAM"

Kort svar: Om du vill kunna försörja dig på det du gör är det ingen bra ide att ge bort det gratis.

Längre svar: Digital produkter saknar begränsningarna som deras fysiska motsvarigheter har, som kostnader för tillverkning och lagring. Om du ger bort en digital produkt kan du fortfarande ha kvar en identisk kopia i din ägo – eller ett oändligt antal identiska kopior. Tillgången är helt enkelt obegränsad. Men efterfrågan är inte det. Det finns ett ändligt antal potentiella kunder och var och en som får din produkt gratis är en färre som kommer att betala för den. Det finns många företag som har som affärsidé att erbjuda delar av eller hela sina produkter gratis, men tillslut måste ta betalt för något, annars går de i konkurs.

"JAG KÖPTE DEN, JAG SKA FÅ GÖRA VAD JAG VILL MED DEN"

Kort svar: Formellt sett äger du den faktiskt inte, du har bara en licens att använda den. Där i många fall också helt ok att ge en kopia av det du köpt till en vän. Vad som dock inte är ok är distribuera den fritt till hela världen utan tillstånd.

Längre svar: De flesta former av ägande kommer med begränsningar. Du kan inte bränna ner ditt hus om du vill, även om du äger det – det finns lagar mot sådana saker. I många samhällen får du inte måla ditt hus i vilken färg du vill eller göra en tillbyggnad utan tillstånd från dina grannar. Om du äger en bok kan du såklart ge bort eller låna ut den till någon annan. Men om du inte äger rättigheterna till innehållet i boken får du inte göra ett obegränsat antal kopior av den. Detsamma gäller för digitalt innehåll. Fildelning och andra typer av digital distribution är inte att dela med en vän eller familjemedlem (en främling på ett fildelningsnätverk kvalificerar inte som "vän"). De är publiceringsformer eller massdistribution. Innehållet tillhör rättighetsägaren. Du äger helt enkelt ditt exemplar av det – din licens. För de flesta typer av innehåll är det tillåtet att göra begränsade kopior till vänner och familj. Detta är ett undantag i EUs upphovsrätt och betalas av så kallade kopieringsavgifter i de flesta EU-länder: en avgift som gäller för olika typer av inspelningsbara media och hårdvara. Detta system syftar till att kompensera för bortfallet av försäljningen av lagliga kopior.

"UPPHOVSRÄTTEN ÄR FÖRLEGAD"

Kort svar: När vi går från ett industrisamhälle till ett postindustriellt samhälle kommer mer och mer av vår produktion vara immateriell. Detta innebär att immateriella rättigheter kommer att bli viktigare för både den ekonomiska utvecklingen, jobben och välfärden ...

Längre svar: Vissa kommer att hävda att upphovsrätten behöver reformeras i ljuset av den tekniska utvecklingen som skett de senaste årtiondet. Saker som t.ex anonyma verk – där rättighetsinnehavare är svåra att hitta eller inte existerar – och skyddsperioder – hur länge upphovsrätt varar (vanligen ett antal år efter författarens död) – är områden som ofta kommer på tal för reformer. Dessa frågor har dock varit i framkant i många år och är i många fall redan lösta, eller håller på att lösas.

Utmaningen är den upphovsrättsliga statusen för kommersiellt gångbar innehåll och hur den ska skyddas på nätet. Detta är en mycket en aktuell fråga och en hörnsten i den digitala ekonomin. En studie från Boston Consulting Group, utgiven av Google 2010*, visar att mer än hälften (53%) av det digitala bidraget till BNP är privat konsumtion. Till stor del från resetjänster, media och underhållning. Och allt tyder på att detta kommer att öka.

*) [www.valueoftheweb.com / download / pdf / 25072](http://www.valueoftheweb.com/download/pdf/25072)

"PIRATKOPIERING ÄR BARA SMAKPROV, JAG BETALAR FÖR SAKER JAG GILLAR"

Kort svar: Det kan vara en bra ursäkt för ett dåligt samvete, men faktum kvarstår, folk köper inte saker de redan har.

Längre svar: Det finns ett antal studier som har funnit ett samband mellan illegal konsumtion och köp av lagliga varor. Dock säger detta ingenting om orsak och verkan, bara att de två korrelerar. Detta är ett felslut känd sedan antiken: "Cum hoc, ergo propter hoc" – efter detta, därför av detta. Bara för att någon som laddar ner eller ser en hel del piratfilmer även samlar på DVDs och går på bio ofta betyder det inte att den lagliga konsumtionen är tack vare piratkopiering. Det antyder bara att om du är intresserad av film, kommer du förmodligen försöka komma åt film via alla möjliga kanaler, oavsett om de är lagligt eller inte. Majoriteten av studierna visar att den totala effekten av piratkopiering på laglig försäljning är negativ.

"INTERNET SKA VARA FRITT OCH ÖPPET"

Kort svar: Ja, och piratkopiering är ett hot mot både frihet och öppenhet.

Längre svar: Internet bör vara fritt precis som resten av samhället. Vi är fria att säga vad vi vill, men inte ta vad vi vill. Själva grunden i vår civilisation är baserad på sådana överenskommelser. Samma sak gäller öppenhet. "Öppen" i termer av mjukvara innebär att koden är öppen, att andra kan utveckla den vidare, och att det inte finns några begränsningar för datatrafik. Men när man talar om ett "öppet" samhället betyder det något helt annat: yttrandefrihet, föreningsfrihet, fria och öppna val, öppna institutioner etc. Det är grunden i det demokratiska samhället, men det har ingenting att göra med så kallad "öppen programvara". I själva verket kan öppenhet i sin tekniska bemärkelse producera motsatsen till ett öppet samhälle, eftersom det kan sätta makten i händerna på teknikföretag i stället för de demokratiska institutionerna.

"PRIVACITET KRÄVER ANONYMITET"

Kort svar: Anonymitet på nätet är en illusion; du lämnar digitala fotspår efter dig vart du än går och de kan enkelt kopplas till dig. Vad du bör oroa dig för är dina rättigheter som konsument och medborgare, inte om din anonymitet.

Längre svar: Anonymiteten är ett dåligt argument för privacitet online. I många fall är det en fråga om osynlighet snarare än anonymitet – en anonym person är närvarande men inte identifierad, på nätet kan vi mer få en känsla av osynlighet, något som inte alltid tar fram våra bästa egenskaper. Anonymitet är enbart ett bra alternativ för säkerhet eller sekretess när det inte finns någon fungerande rättssäkerhet. Ett mycket bättre sätt att skydda sina rättigheter på nätet är att tillämpa samma lösningar som i offline samhället: demokrati, offentliga institutioner och rättsstatsprincipen.

Osynlighet eller anonymitet är i de flesta fall också bara en känsla. I själva verket är det så att all vår aktivitet online övervakas mycket noggrant. Den analyseras i syfte att förbättra både teknisk funktionalitet och skräddarsydda kommersiella erbjudanden. Så även om vi kanske inte är under statlig övervakning på nätet så iakttar ett stort antal privata företag oss noggrant. Och detta kommer att vara en av de viktigaste diskussionerna om vår framtida digitala samhället. Vi vill ha ett internet där privacitet inte är den enda valutan. Sekretess är en omistlig rättighet – konsumenternas rätt till privatliv måste respekteras lika mycket som rätten för frihetskämpar att uttrycka sin åsikt, eller rätten för konstnärer och kreatörer att skydda sina verk.

"DU KAN INTE STOPPA NY TEKNIK" ELLER "BILAR DÖDADE MARKNADEN FÖR HÄSTPISKOR"

Kort svar: Vem har sagt något om att stoppa tekniken? Teknik är neutral – vi är ansvariga för hur den används.

Längre svar: Techno-determinism är uppfattningen att tekniken är en kraft för förändring i samhället som är viktigare än andra, som ekonomi, demokrati eller kultur. Ändå är historien full av exempel på misslyckade teknik. Snarare väljer vi vilka teknologier vi gillar och hur vi vill använda dem. Många krafter påverka utvecklingen i samhället och tekniken är bara en av dem. Vi människor har en fri vilja och ansvar, det är inte tekniken som styr oss, vi styr tekniken.

Om man tycker att frasen "allt som är möjligt bör vara lagligt" verkar acceptabel, kommer nog många att säga emot. De flesta människor är överens om att vi behöver reglering som t.ex. trafikregler som begränsar de tekniska möjligheterna för motorfordon. Det är helt normalt för ett samhälle att använda lagstiftning för att främja nyttiga tillämpningar av ny teknik, samtidigt som den på liknande sätt försöker begränsa de negativa effekterna.

"REGLERING AV INTERNET KOMMER ATT RESULTERA I EN POLISSTAT"

Kort svar: Tvärtom! Att inte reglera Internet skulle kunna resultera i en polisstat där ett fåtal mäktiga företag eller individer skulle styra vår online samhälle fullt ut.

Längre svar: Rättsstaten är motsatsen till polisstaten. Den ger individen rättigheter som garanteras av staten. Tanken att Internet är bäst betjänt av anarki är fel och bygger på ett felslut. Internet är en del av vårt samhälle och bör behandlas som en sådan. Internet är inte heller ett exempel på fungerande anarki, frånvaron av statlig reglering gör bara att det regleras av andra parter – Internet-företag, telekomleverantörer och teknikföretag. Dessa är inte demokratiskt valda och medan vissa skulle hävda att konsumenterna kan "rösta med fötterna" genom att inte använda sig av deras tjänster är möjligheten till påverkan i praktiken väldigt lite. En variant av polisstatsargumentet är att upphovsrättsligt skydd är samma sak som censur. Återigen, detta är en sammanblandning av terminologi. Censur är vad som händer när regeringen inspekterar ett meddelande innan den levereras eller när vissa uttryck leder till rättsliga konsekvenser. Detta har ingenting att göra med aktioner mot obehörig distribution av t.ex. film som gjorts av någon annan och distribueras utan dennes medgivande. Att följa gällande lagar och regler på nätet är inte censur och att upprätthålla upphovsrätten har inte hindrat tillväxten av Internet.

"INFORMATION VILL VARA FRI"

Kort svar: Informations inte vill något. Den kan inte bli besviken.

Längre svar: En ofantlig mängd saker kan resa genom Internet som ettor och nollor: pengar, nyheter, fotografier ... även fysiska objekt (om du har tillgång till en 3D printer). Det betyder inte att den bästa definitionen av dem är information. Dess innebörd definieras av hur de används. Det är konstigt att tänka att pengar, aktier eller obligationer ska vara gratis, eftersom de kan distribueras digitalt. Den digitala versionen är bara en representation av dess funktion i det ekonomiska systemet. Och det gäller alla typer av digitalt innehåll.

"UPPHOVSRÄTT HJÄLPER INTE ARTISTERNA. DET HJÄLPER BARA FÖRETAGEN"

Kort svar: Om du verkligen tror konstnärernas andel är för liten är det väl inte särskilt smart att inte ge dem någonting?

Längre svar: Upphovsrätt möjliggör ett ekonomiskt ekosystem där kreatörer kan få finansiering, marknadsföring, distribution, kreativ stöd och andra förmåner i utbyte mot rättigheterna till deras arbete. Detta ekosystem sprider finansiella risker över olika utgivningar och skapar möjligheter för investeringar i nya talanger, vare sig det är nya filmskapare, författare, speldesigners eller musiker.

Med digitala distributionstjänster kan vem som helst idag nå en potentiellt global publik för nästan ingen kostnad alls. Det finns ingen skyldighet för kreatörer att samarbeta med förlag, producenter eller distributörer etc, det är bara ett alternativ. De skapare som väljer att licensiera sitt arbete till tredje part göra det eftersom de ser ett värde i det. Både publiken och kreatörerna är vinnarna när det finns mer variation och möjlighet. Dock är det fortfarande väldigt viktigt för alla, inte minst de som väljer att själv distribuera sitt arbete, att upphovsrätten följs. Större organisationer har vanligtvis mer resurser för att skydda sitt innehåll medan enskilda kreatörer måste förlita sig på samhället skyddar deras rättigheter.